

Naujis Metus sutikome [apie 8-10 išvakarėse] Vienoje poros dešimčių tautiečių tarpo. Susirinkome restorane „Stefans Koller“ Rotenturmstr. 11(?). Nuotaika vidutiniska, bet pasisnekučiuota savųjų tarpo apie šį-tą: koki proga – toki kalba: *de omnibus rebus et aliis quibusdam*²⁰⁴. Tarp Naujų Metų ir Trijų Karalių smarkesni oro puolimai.

München, vasara 1945

1945 m. liepos 5 d.

Grįžo iš Würzburgo kun. Bagdanavičius, Müncheno Lietuvių Sąjungos Pirmininkas, ir dr. Bielišauskas, Vice pirm[ininkas], kur važinėjo sąjungos reikalais. Apie Vyr[iausiąj] Išlaisv[inimo] Kom[itetą], Raud[onąj] Kr[yzinį], Sąjungą žiūr[ėj]i atskirą lapą.

1945 m. liepos 6 d.

Laukiame, kada grįš iš kelionės į Bregenzą. Gal kas goriau paaiškės mano keliavimo į Šveicariją reikalais.

[1945 m. liepos] 7 d., subata

Dar negrįžo.

[1945 m. liepos] 8 d., sekmadienis

Vis tebelaukiame. Lankėsi Vysk. Brizgys, lydėmas kunigų Balčiūno ir Cukuro cfr. atsk[irą] lapelį pusl. 1.

1945 m. liepos 9 d., pirmadienis

Parašiau trumputį laišką į Meraną: Gilmstr. 51, 7 Klement. Parašiau, kad vykstu į Šveicariją. Čia laukiu vizos ir okupac[inės] valdžios leidimo iškeliauti.

1945 m. liepos 10 d., München

Parašyta Dr. P. Petraičiui į Bregenzą, kad parūpintų užsienio pasą. Nu-siūsiu 2 fotografijos ir asmens žinio[s]. Sykiu tuo pat reikalu parašyta ir Dr. Turavskui į Šveicariją. Parašiau laišką Vysk. Brizgiui į Rogonsburgą per Dr. Karvelį, pridėjęs Arkivyskupo laišką iš Zams Landeck[io] žydu galbėjimo reikalais vokiečių okupacijos metu. Pridėtas ir gautasis Arkivyskupo išrašas iš Amer[ikos] laikraščio „Garsas“²⁰⁵.

1945 m. liepos 11 d., trečiadienis

Lija, oras paniuręs. Nėkur išėiti ar pasimatyti. Naujo ir nieko negirdėti. Po ilgo laiko atsirado galimybė išsimaudyti. Vonia čia pat ir padoriai, švarčiai įrengta ir palaikoma rūpestingai.

²⁰⁴ „Apie viską bendrai ir kitus dalykus atskirai“ (lot.).

²⁰⁵ „Garsas“ – nuo 1917 m. Lietuvos Romos katalikų susivienijimo leidimas laikraštis.

12. 1945 m. liepos 12 d. 1945. 12.12
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.
Bregenz, 12.12.1945. Bregenz, 12.12.1945.

13. 1945 m. liepos 13 d. 1945. 13.12
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.
Bregenz, 13.12.1945. Bregenz, 13.12.1945.

14. 1945 m. liepos 14 d. 1945. 14.12
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.
Bregenz, 14.12.1945. Bregenz, 14.12.1945.

15. 1945 m. liepos 15 d. 1945. 15.12
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.
Bregenz, 15.12.1945. Bregenz, 15.12.1945.

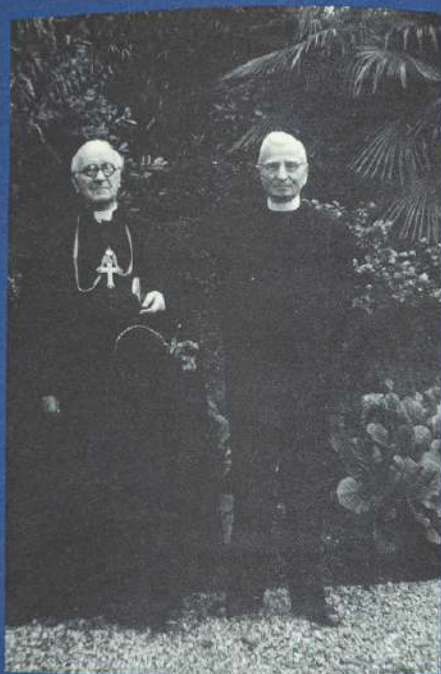
16. 1945 m. liepos 16 d. 1945. 16.12
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.
Bregenz, 16.12.1945. Bregenz, 16.12.1945.

17. 1945 m. liepos 17 d. 1945. 17.12
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.
Bregenz, 17.12.1945. Bregenz, 17.12.1945.

18. 1945 m. liepos 18 d. 1945. 18.12
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.
Bregenz, 18.12.1945. Bregenz, 18.12.1945.

19. 1945 m. liepos 19 d. 1945. 19.12
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.
Bregenz, 19.12.1945. Bregenz, 19.12.1945.

Pretato Kazimiero Stepono Šaulio dienoraščio užrašai 1941 m. vokiečiame kalendoriuje. Münchenas, Vokietija, 1945 m. liepos 12-18 d. Lietuvos nacionalinis muziejus, ŠMP 5873

Arkivyskupas Juozapas Skvireckas ir prelatas Kazimieras Steponas Saulys
šv. Brigitos vienuolyno sode, Lugano, Šveicarija, 1951 m. liepos 14 d.
Lietuvos nacionalinis muzejus, GRD 115079/26

Gal teko girdėti iš, kad Kan. Kapočius yra Apaštaly Sosto paskirtas: *III Missio Pontificia: Delegatus Nationalis pro lituanis in Germania et Austria*⁵⁴⁴.

Jis dabar organizuoja Pastoracijos centrui štabą iš profesorių ir kitų. Kur sustos, dar tikrai nežinoma. Turi būti tai bus didelis vežimas, nes jau kono pusė metų stumiamas priekinė ir vis dar nejuda. Autentinių žinių apie tą pastoracijos centrą gavau prieš porą dienų iš paties Kan. Kapočiaus.

Aš turiu gražios vilties, kad Tamstai dabar mano paverčiamas vežimas rėdės žaibo greitumu, nes pavažiuoti Šveicarų geležinkeliais ne tik patogiu, bet tiesiog malonu, ir iš anksto labai nuoširdžiai Tamstai dėkoju.

Prašu šia proga priimti ir mano giliausios pagarbos žodžius⁵⁴⁵.

Palankiausiai

† Juozapas Skvireckas Kauno Arkivyskupas (parašas)

1946 m. gegužės 17 d., Zams 44 Tirol⁵⁴⁶

Mano gerasis *Monsignore*,

Tamstos telegramą gavau vakar. Jos atnešta žinia kelia manyje šiek tiek baimės: Kas atsitiko su anuo mano laišku ir jo priedais, kurie buvo rašyti 1946.IV.26? Anas laiškas buvo nuvežtas Bregencą, iš Bregenco turėjo paimti jį vienas Šveicarijos] gyventojas, kuris turėjo jį čia atvykti po poros dienų. Man buvo sakyta, kad jis tikrai atvykęs... Aš pats gal nebūčiau juo pasitikėjęs... Laukiau truputį neramus, jis esąs senas emigrantas; bet kas gali žinoti, kokiems dievams jis dabar tarnauja... Tikėkimės, kad viskas bus gerai.

Dabar siunčiu Tamstai nuorašus visų popierių, kurie buvo dingusiam voke: Ilgas laiškas Tamstai, kuriame išdėstytas visas reikalas, su visomis naujienomis. Laiškas vykdytinas dabar. Toliau du egzemplioriu Rašto Bankui. Tai turi būti įgaliojimas Mons[in]jorui] Bernardini disponuoti mano depozitu. Vienas egz[empliorius] reikės įduoti Bankui, kitas J. Ekscolencijai. Voko dar buvo Banko *Depotreglement*⁵⁴⁷ knygelė. Tokią knygelę pats Tamsta, rodosi, turi, ji nesvarbu.

⁵⁴⁴ „III papiežiškoji pasiuntinybė: Tautinis delegatas Vokietijoje ir Austrijoje“ (lot.).

⁵⁴⁵ Lapo apacioje nurodytas adresatas: „J. M. Monsignore K. Šaulio Lugano, via Calloni 14 (Suisse)“.

⁵⁴⁶ Mašinosrašis (LNM, RNP 5909). Lapo viršuje K. Š. Šaulio įrašas: „Gauta 25/V [19]46.“ Kitas įrašas: „Nuvykęs į Berną įvykdytiu Ekscolencijos] Arkivyskupo] Skvirecko pavedimu Nunciatūroje. Bankui nusiunčiu Arkivyskupo] ordery. Arkivyskupi] duota tolograma šio turinio: *Im Auftrag bei Nunciatur ausgeführt. Best folgt.* (vok. Nvykdama nunciatūras vardu LABKAS soka“) 29/V[19]46 K. Š.“

⁵⁴⁷ „Judečių taisyklių“ (vok.).

Prelatas Kazimieras Steponas Šaulys prie Šv. Brigitos vienuolyno svečių namų, 1992–1998 m.

Lugano Šv. Brigitos vienuolyno archyvas

Prelatas Kazimieras Steponas Šaulys savo kambaryje Šv. Brigitos vienuolyno svečių namuose, Lugano, Šveicarija, 1990–1998 m.
Lietuvių nacionalinis muziejus, GRD 114074/73

Kartu jungiu čia ir sąskaitą už deposito saugojimą, kurią Arkivyskupas prašo apmokėti iš turimo deposito pas Prelatą. Apmokėkite kartu ir už šius 1958 metus, bus mažiau vargo.⁷²³

Kas liečia depositą, atrodo, Romos Kolegijos rektorius norėtų jį gauti pasiskolinti savo kokiems ten planams įvykdyti, bet man neatrodo, kad tai būtina. Čia pridėdu prel[ato] Tulabos laiškelį, kuriame apie tai kalba. Susipažinkite ir turėkite informacijai. Aš jam atsakiau, kad nieko čia negaliu padaryti.

J. E. Vysk. Brizgys parašė sveikinimą ir Arkivyskupui, su žinute apie Kapitulos reikalu padarytus žygius. Bus tikrai įdomu patirti Vatikano nuomonę.

Labai dideliai dekoju Prelatui už tokią didelę pagalbą mums čia, Zamsė. Gal ateityje neboreikės tiek daug varginti Prelatą su visokiais prašymais. Tačiau smagu, kad Arkivyskupas vis dar kasdien laiko šv. Mišias, nors pasivaikščioti visą žiemą nė kojos neiškėlė laukan. Gal vasarą bus progos. Bet kadangi koją labiau jam skauda, tai eina jau labai sunkokai. Tačiau pas daktarą dėl to nenori nė kalbos turėti ir jokio riantesnio gydymo neleidžia. Sesuo tik jam perriša kasdien ir uždeda kokią ten mostelę (tepalėlį – red.), bet tai tik menka pagalba. Sunku jam ką įkalbėti, ko nenori pats.

Dar kartą linkėdamas Prelatui geriausių Velykų išžiagsmų, lieku

Prelatui nuolankiausias tarnas

Kun. K. Razminas (parašas)

1958 m. balandžio 6 d., Zams-Tirol-Austria – Velykos⁷²⁴

ARCHIEPISCOPUS

et

METROPOLITA

KAUNENSIS⁷²⁵

Jūsų Praklianybė,⁷²⁶

Skubu padėkoti už Prelato gerumą ir patarnavimus bei už visus sveikinimus Velykų proga man ir Arkivyskupui. Tačiau turiu ir pasidalyti savo baime.

⁷²³ Lopo paraštėje įrašai: „1) Pasiųstas bankui. 31.III.1958 2) *Depositgebühr* sumokėtas bankui už 1957 ir 1958 metus po fr. 103.50, viso fr. 207.- 31.III.1958 3) Prelato Tulabos laiškas sugrąžintas mons. Razminui. 31.III.1958.“

⁷²⁴ Mašinis (LNM, be signatūros).

⁷²⁵ Arkivyskupo herbas.

⁷²⁶ K. S. Šaulio įrašai: „10/IV, 1958 Ištrauka apie Arkivyskupo sveikatą ir malpūtiną parašyta, /.../ E. Vyskupui Brizgini, K. Šaulys.“